

KATOLIŠKI GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: 34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83177

PODUREDNIŠTVO: 34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Leto XXXXI. - Štev. 8 (2036)

Gorica - četrtek, 23. februarja 1989 - Trst

Posamezna številka Lir 1000

Umreti nočemo! Konec krvave pustolovščine

Ali hočemo umreti, namreč mi zamejski Slovenci?

To vprašanje o naši prihodnosti se mi pogosto vrva, ko gledam na naše razmere. Predvsem: Ali hočemo biološko umreti? Statistike dajejo pozitiven odgovor. Poglejmo le tri naše slovenske občine na Goriškem v letu 1988!

DOBERDOB: rojstev 17, smrti 10, porok 11. Prebivalcev ob koncu leta 1447.

SOVODNJE: rojstev 12, smrti 23, porok 15. Prebivalcev ob koncu leta 1277.

ŠTEVERJAN: rojstev 6, smrti 17, porok 6. Prebivalcev ob koncu leta 851.

Sorazmerno je prišlo v Doberdob na tisoč prebivalcev 10 rojstev, sedem smrti in osem porok. V Sovodnjah osem rojstev, 20 smrti in 12 porok. V Števerjanu niti pet rojstev na tisoč prebivalcev, skoro 20 smrti in niti ne pet porok. Po drugih občinah bo prej slabše kot boljše, kar se tiče nas Slovencev v Italiji.

Biološko umiramo, zidamo pa nove vile, kupujemo vedno močnejše avtomobile, skrbimo za vedno višji življenjski standard. Za koga?

VPIS V SLOVENSKE SOLE

Temu biološkemu padcu sledijo neizogibne posledice. To je upadanje števila otrok v slovenskih vrtcih, osnovnih šolah in sedaj že tudi na enotni srednji šoli. V bližnji prihodnosti bo začel upadati vpis v višje srednje šole.

Zaradi vedno manjšega števila otrok so v nevarnosti, da zaprejo nekatere osnovne šole. V Podgori je slovenski odsek že zaprt. V dvomu je obstoj šole v Rupi in na Vrhu. V Gabrjah šole že dolgo let ni več, prav tako ne v Dolu. Tudi v Jamljah razmišljajo, ali bi šolo zaprli, saj že vozijo nekatere otroke v Doberdob. Podobno je s šolami na Tržaškem.

NAŠA POLITIKA

Podoba je, da hočemo tudi politično umreti. Umreti namreč kot slovenska stranka. Izidi lanskih deželnih volitev so znani; stranka »Slovenska skupnost« je komaj, komaj dobila dovolj glasov, da je izvolila enega svojega predstavnika v deželni svet. In vendar pravijo statistike, da bi lahko izvolili tudi tri slovenske svetovalce v ta svet, če bi vsi Slovenci volili slovensko demokratično stranko.

Toda ne, mi moramo na volitvah podpirati vse italijanske stranke od skrajnih levih do onih na desni. Posebno so za nas v narodnem oziru pogubni Craxijevi socialisti. Ti so postali vsaj v naši deželi izrazito nacionalistična in slovenskim interesom nenaklonjena stranka. Njih besede so včasih prijazne, toda njih politična praksa je za nas škodljiva. In kljub temu je toliko, tudi slovenskih intelektualcev, ki za to stranko volijo. V rokah imajo skupaj s PCI tudi razen ene vse slovenske občine. Ali hočemo tudi politično umreti?

KULTURNO UMIRANJE

In še eno umiranje nam grozi, to je kulturno umiranje, umiranje narodne zavesti. Res je, časi nacionalnih sporov ter ideoloških polemik so v glavnem mimo. Živimo v vseh ozirih v bolj strpnih in demokratičnih odnosih. Toda dolžnost in ponos vsake narodne manjšine bi morala biti, da čuva svoj jezik in gojijo kulturo.

Z največjim zadoščenjem smo pozdravili papežovo pismo o narodnih manjšinah in njegovo geslo za letošnji dan miru: »Če hočemo graditi mir, spoštujemo manjšine.« Manjšine vseh vrst, tudi narodne. Toda najprej morajo manjšine spoštovati same sebe; spoštovati svoj jezik in svojo kulturo.

V prvem desetletju po zadnji vojni smo imeli nič koliko kulturnih prireditvev in nastopov, iger, kulturnih večerov, predavanj. In vse so bile močno obiskovane. Žejni smo bili slovenske besede, slovenske igre poleg petja. V tej želji smo gradili prosvetne in kulturne domove na Goriškem in Tržaškem. Ljudje so se veliko dušno odzvali in za domove tudi žrtvovali dokajšnje denarne zneske.

Od vsega nekdanjega navdušenja nam

je ostalo v glavnem petje in pa šport. Ta posebno vleče mladino. Ali je to dovolj za našo narodno kulturno rast?

NASE VERSKO ŽIVLJENJE

In pogledimo še v naše cerkve, na naše versko življenje! V zadnji »Mladika« piše p. Marko Rupnik: »Tukaj je vse mrtvo, pusto, vse spi. Tu že vse umira. Kot pokopališče je naše zamejstvo. Stanje Cerkev je tragično in brezupno. Nič se ne dogaja...« In v tem tonu gredo naprej tožbe, ki da jih je največkrat poslušal, od kar je v Gorici.

Iz razgovora s patrom je prišlo na dan, da so omenjene tožbe sad ankete, narejene med mladimi študenti. Torej so prikaz stanja med našo mladino, saj bi anketa med zaposleno mladino bila verjetno še bolj porazna. Toda tudi od drugod je slišati, da je mladina brez idealov, brez pravega življenjskega poguma: je pač zrastle v blagostanju, ko je postal cilj človeku potrošništvo ali po apostolu Pavlu: »Njihov bog je trebuh«, to je uživanje.

To ni prvič v zgodovini, da je mladina v krizi. Spomnimo se le, kaj je bilo leta 1968. Zato ne smemo obupati, kakor tudi mladi sami ne obupujejo. Saj proti koncu ankete le izražajo upanje in željo iskati Kristusa.

Toda verska kriza je zajela tudi odrasle kristjane. Ob nedeljskih mašah je vedno manj udeležbe, čeprav skoro vsi starši prigrisajo otroke k šolskemu verouku (90%); potem k prvemu sv. obhajilu in nato k birni.

To pomeni, da smo po tradiciji še vedno kristjani. Potrebno je le iz tradicije preiti v osebo versko prepričanje in prakso. K temu naj bi služili tudi sedanjí ljudski misijon na Tržaškem. Vendar naj verniki ne pričakujejo vsega od nas duhovnikov; tudi mladi ne. »Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal«. Priložnosti za poglobljanje vere je tudi pri nas precej, seveda za vernike dobre volje.

Toda naj zaključim: Ni vse tako tragično in črno, gleda to kot si kdo predstavlja. Potrebujemo predvsem več življenjskega optimizma, več volje do življenja. Ivan Pregelj je po prvi svetovni vojni napisal povelje o koroških Slovencih z naslovom: »Umreti nočejo!« Tako bi morali tudi mi sebi dopovedovati: »UMRETI NOCEMO!«

K. HUMAR

V sredo 15. februarja ob 9,55 po moskovskem času je 45 letni sovjetski general Boris Gromov, poveljnik sovjetske vojske v Afganistanu, peš prešel most čez reko Amu Dairja, ki ločuje Sovjetsko zvezo od te težko preizkušene dežele. Bil je zadnji od 120.000 vojakov Rdeče armade, ki so za Božič leta 1979, točneje povedano v noči od 27. na 28. december v številu pet tisoč mož pristali na letališču v Kabulju, afganistanski prestolnici, zavzeli predsedniško palačo in dali ustreliti predsednika Hafizulaha Amina, ki je tudi z umorom svojega predhodnika Nura Tarakija nekaj mesecev prej prišel na oblast. S seboj so pripeljali svojega človeka Babraka Karmala in ga umestili za novega državnega voditelja.

Ko temu tudi po šestih letih in pol ni uspelo postaviti vsiljenega režima na lastne noge, ga je Moskva v maju 1986 zamenjala z dotadanjim vodjem afganistanske tajne policije Nadžibulahom, po poklicu zdravnikom. Po zamisli Moskve naj bi ob politiki čvrste roke ter z istočasnim snubljenjem gverilcev in navideznim popuščanjem dosegel narodno spravo, kar pa se mu je izjalovilo na celi črti.

Mudžahidi, afganistanski gverilci, so s prezirrom zavrnilli vse njegove ponudbe. Tako je sedaj ostal v obkoljenem Kabulju, na videz samozavesten, saj mu je Rdeča armada pustila orožja na pretek, a negotov svojih lastnih vojakov, ki so v vojski bolj prisiljeni kot prostovoljno in že blizu moralnega zloma. Nadžibulahu dejansko ostajata le dve izbiri: ali beg ali boj do zadnje kaplje krvi.

Tako se je torej končala sovjetska pustolovščina, ki jo je skuhal Brežnjev v soglasju s svojo doktrino »omejene suverenosti« in sklicujoč se na »internacionalistično dolžnost«.

STRAHOTEN OBRAČUN SOVJETSKJE ZASEDBE

Vendar beseda »pustolovščina« ne povest tega bistvenega, kar je povezano z afganistansko tragedijo. Sedanjí sovjetski voditelji z Gorbačovom na čelu in zahodnimi komunističnimi partijami to pustolovščino zavijajo v sramežljivo besedo »napaka«, ki da je bila storjena, ali jo označujejo po besedah Gorbačova kot »krvavo-večo rano«, ki je zahtevala življenje 15.000 sovjetskih vojakov, da ne omenjamo mi-

lijard rubljev, ki so bili vrženi v prazno.

Sovjetski vdor v nevtralno državo in temu sledeča zasedba je bil vse kaj hujšega kot »napaka«, je bil pravi rododom in klanje domačega prebivalstva. Afganistan s površino 637.000 kv. kilometrov je pred sovjetskim vdorom štel 18 milijonov prebivalcev. Po devetih letih jih živi pet milijonov in pol v begunstvu: dva v Iranu, tri in pol pa v Pakistanu. Padlo je več kot poldrug milijon ljudi in to v glavnem civilno prebivalstvo, predvsem žene in otroci. Torej skoraj desetina celokupnega prebivalstva. Glede na njegovo število gre verjetno za največje razmerje vojnih žrtev v sodobni zgodovini.

Vojna je povsem razdejala domače gospodarstvo, ki je životarilo ob sovjetski pomoči. Opuščenih je več kot 30% obdelovalnih površin, proizvodnja hrane pa je padla na polovično raven sedemdesetih let.

VSE PREJ KOT ČASTEN UMİK

V nobenem primeru torej ni mogoče govoriti o »častnem« sovjetskemu umiku, čeprav si je Moskva za to zadnje čase s številnimi diplomatskimi pobudami močno prizadevala. Za seboj pušča osvraženi režim, ki se je zaprl v velika mesta in se brani izza okopov, smrtonosna miska polja in razdejana naselja. Begunci so še vedno za mejami domovine, reke tujeja orožja še zmeraj tečejo v Afganistan, sporazuma o politični rešitvi krize pa ni nikjer na obzorju.

Sovjetski diplomatski naporji so pogoreli na vsej črti, saj so ostala neuspešna pogajanja tako z mudžahidi s sedežem v Pakistanu kot s šiitskimi skupinami, ki gostujejo v Iranu. Tudi sovjetski poskus, da v politično igro spet vključijo kralja Zahira Saha, ki živi že 15 let kot izganec v Rimu, se jim ni posrečil, saj so ga najboljši radikalni mudžahidi odločno zavrnilli, čeprav je tudi kralj sam, ki je sedaj star 74 let, izjavil, da se je pripravljen vrniti in pomagati pri narodni spravi.

Brez dvoma je afganistanska pustolovščina načela ugled sovjetske partije ne samo v inozemstvu, ampak morda še bolj znotraj samega sovjetskega imperija. Konec je tiste sovjetske zavesti o nepremagljivosti Rdeče armade. Brežnjev je bil prepričan, da bo vdor v Afganistan preprosto vojaški izlet kot je bil deset let prej izveden na Češkoslovaškem, a se je zgodilo tisto neverjetno: David je premagal Goljata, ljudstvo, maloštevilno, a ponosno na svojo tradicijo in odločno braniti svobodo, je Kremlju zadalo težak poraz. In če se sedaj napadalec hvali s svojim umikom, in hoče, da ga mednarodna javnost zaradi tega pohvali, je to višek cinizma. Zeli si pohvale v tem, kar ni storil, ker mu je bilo to preprečeno storiti.

NEJASNA PRIHODNOST

Ves čas sovjetske zasedbe je Evropa do afganistanskega odpornosti pokazala razen občasnih besednih izjav solidarnosti le malo razumevanja. Če ne bi bilo res učinkovite pomoči s strani Severne Amerike, Saudske Arabije in Pakistana, bi sovjetski vojak še danes stal v Afgani-

stanu. Sedaj pa nenadoma kažejo zahodni demokracije veliko zaskrbljenost, kako se bodo dogodki razvijali po odhodu sovjetskega okupatorja.

In dejansko je prihodnost te nesrečne dežele vse prej kot jasna. V strahu pred neizogibnim spopadom med Nadžibulahovimi vladnimi četami in mudžahidi je večina držav v Kabulju zaprla svoja veleposlaništva. Režim trdi, da se bo obdržal, ker je po oborožitvi nadmočen. Redna vojska naj bi šela 55.000 mož, policijske enote kakih stotisoč, in prav tako podeželska milica. Sami mudžahidi pa trdijo o sebi, da jih je 300.000, kar pa je pretirana številka. Zahodni viri večinoma navajajo za polovico manjše število.

A niso številke glavno. Na kar se režim najbolj zanaša v svojem naporu za preživetje, je neenotnost mudžahidov. V glavnem so razdeljeni v tri velike skupine: sunitske fundamentaliste, t. j. pravoverne muslimane, ki priznavajo koran (muslimansko sv. pismo) in suno, t. j. Mohamedovo izročilo, monarhične tradicionaliste in šiite, ki suno zavračajo. Pravoverni muslimani se ogrevajo za islamsko državo kot sta sedaj Saudska Arabija ali Sudan in zavračajo ponovno vpostavitve monarhije, monarhični tradicionalisti, ki so še najbolj liberalni, se navdušujejo za kraljev povratek, šiiti pa se zgledujejo na Homeinijevem Iranu.

Leta 1985 se je sedem fundamentalističnih skupin skupaj z monarhističnimi tradicionalisti kljub čestokrat nepremostljivim etničnimi, političnimi, verskimi in kulturnimi razlikami povežalo v taktično koalicio s protisovjetsko in protikomunistično opredeljitvijo in si izbralo za svoj sedež mesto Pešavar ob jugovzhodni afganistanski meji s Pakistanom. Leto zatem pa se je združilo osem šiitskih skupin in si izbralo za svoj sedež Teheran v Iranu.

Prav sedaj, po odhodu sovjetskih čet, pa naj bi mudžahidi pokazali stopnjo notranje enotnosti in politične moči. Dogovorili so se za ustanovitev »šure«, kar je tradicionalno ime za ljudski svet. V njej naj bi bili predstavniki vseh frakcij mudžahidov, vojaški poveljniki, voditelji beguncev, izgnanci in »pošteni muslimani« iz Kabula, skupaj 480 članov.

Toda ko so se protivladne skupine zbrale v pakistanskem mestu Ravalpindiju, je takoj prišlo do razdora. Ker šiitski zastopniki niso prejeli v šuri toliko mest, kolikor so jih zahtevali zase, so pogajanja zapustili. Enako je storila najbolj liberalna skupina, ki odraža stališča bivšega kralja Zahira Saha. Preostale skupine pravovernih sunitov so nato sestavile vlado v izgnanstvu, ki šteje 28 ministrov.

Vse to hodi prav vladi v Kabulju. In kdo ve, če ni to začetek novega Libanona? Okupator je odšel, ostala pa so domača nasprotja. Afganistan ni bil že od nekdaj samo tarča različnih osvajalcev in prizorišče merjenja moči veselih, temveč tudi prizorišče krvavih notranjih spopadov in bojev med plemení, strankami in ločinami. Bridko pri vsem tem pa je, da polšesti milijon beguncev ta nasprotja bore malo zanimajo. Zelijó si le konec vojnih grozot, ne pa, da bodo še naprej brez smisla žrtvovali življenja. **J. Jk.**

»Satanski stih«

Salman Rushdie živi v Angliji, po poklicu je pisatelj, po izvoru Indijec, star 41 let. Morda bi svetovna javnost nikdar ne zvedela zanj, če ne bi za to poskrbel Homeini, fanatični vodja iranskih muslimanskih šiitov.

Ko je v Angliji v založniški hiši Viking Penguin izšla njegova knjiga »Satanski stih«, ki govori o začetniku muslimanske vere Mohamedu, je Homeini dvignil svoj glas in obtožil pisatelja, da bogokletno govori o Mohamedu in da ga je treba zavoljo tega usmrtiti. Kdor bo to storil in bo morda ob tem izgubil življenje, bo postal mučenik in obenem prejel najvišje plačilo v nebesih. Istočasno pa je eden Homeinijevih sodelavcev, Hassan Sani, razpisal nagrado 2,6 milijona dolarjev za muslimana, ki bo ubil pisatelja, nemusliman pa bo za usmrtitev prejel milijon dolarjev.

Kako strahoten je ta muslimanski fanatizem, se vidi tudi iz tega, da so se po Homeinijevi izjavi takoj začeli izgredi proti knjigi. V Vel. Britaniji so knjigo javno sezgali, v iranski prestolnici Teheranu pa se je pred britanskim veleposlaništvom, ki so ga ponovno odprli šele novembra lani, zbrala množica demonstrantov, ki so vzklikali »Smrt Britaniji, smrt Ameriki!« Iranski zunanji minister Velayati je pozval vlade muslimanskih držav, naj zapro britanske in ameriške kulturne centre, v Vatikanu pa je iranski veleposlanik pozval papeža, da obsodi knjigo, ki da žali vero in duhovnost. Dodal je še, da bi takoj ubil

pisatelja, če bi dobil zadevno naročilo.

Seveda je ta verski fanatizem na Zahodu vzbudil obsodbo, pa tudi preplah. Psaetelj Rushdie je zaprosil za policijsko zaščito in se umaknil neznanokam, številne knjižne založbe so odpovedale nameravano objavo knjige (prednjačijo ZDA, Francija in ZR Nemčija), Vel. Britanija pa je zamrznila že izoblašane diplomatske odnose z Iranom. Sam Rushdie se je opravičil pravovernim muslimanom, češ da jih ni hotel s knjigo žaliti, v Italiji pa je založba Mondadori kljub vsemu hrupu te dni knjigo izdala, in ta je bila takoj razprodana.

Protest slovenskih kulturnikov

Predsednik islamske republike Homeini je ob svojem prihodu v Beograd sprožil protest Zveze socialistične mladine Slovenije, Društva slovenskih pisateljev in slovenskega Pen kluba zaradi javnega naročila umora, ki ga je iranski politično vodstvo odredilo zoper pisatelja Salmana Rushdieja, avtorja knjige »Satanski stih«. Slovenski pisatelji obtožujejo Homeinija državnega terorizma, h čemer se ne sme molčati, predstavniki slovenske mladine pa pozivajo jugoslovanske oblasti, da se ogradijo od Homeinija, ki samovoljno obsoja nedolžne ljudi na smrt in protipravno ogroža svobodo mišljenja in izražanja. Istočasno pa je beograjski dnevnik »Borba« začel objavljati izvlečke iz osporavanega romana.

Novice iz Števerjana

V preteklem letu smo v naši župniji pokopali kar 19 faranov. Če k temu dodamo, da smo imeli samo dva krsta in nobene poroke med domačini, potem je prihodnost za našo vas precej kot rožnata. Zal pa smo tudi v tem letu imeli že kar tri pogrebe.

Ignacij Perše iz Grojne je umrl zadnje dni starega leta in smo ga pokopali dan po novem letu. Rodil se je v Gorici, ker je morala družina bežati iz Grojne pred fronto. Iz Gorice je moral v begunstvo še naprej v Bruck na Litvi (Leithe) in kasneje še do današnje meje s Češko. Po prodoru pri Kobaridu se je družina vrnila v Grojno, kjer je bilo vse porušeno. Med drugo svetovno vojno je bil vojak na Sardiniji, kjer je pretrpel dosti lakote in še zbolel za malarijo. Leta 1953 se je poročil z Vilmo Miklus, ki mu je dala dva otroka: Marjana in Silvano, ta pa tri vnukinje. Z veseljem se je posvečal kmečkemu delu na domači zemlji. Bil je dober kristjan; redno je hodil k maši in zakramentom, a v mesto, ker je imel iz Grojne dosti bližje. Pri pogrebu je sodeloval poleg domačega župnika tudi kapucinski pater Matej, njegov brat, ki je zadnja leta kaplan na pokopališču v Vidmu in še nekateri kapucinski patri iz Gorice in Vidma.

Franc Mužina s Klanca je umrl za kapjo v nedeljo 16. januarja zjutraj na svojem domu. Rodil se je leta 1908 v Števerjanu. Bil je četrti izmed devetih bratov in sester. 15. novembra 1941 se je poročil z domačinko Angelo Hlede. V zakonu so se jima rodili štiri otroci. Kmalu po poroki je bil vpoklican k vojakom. Vojsko je služil na Siciliji in Sardiniji, nazadnje je bil poslan kot vojni ujetnik v Afriko. Po končani vojni je še naprej obdeloval zemljo, ki je bila cerkvena last. Počasi je to zemljo odkupil in si tako ustvaril pogoje za bolj trdno gospodarstvo. Njegovo življenje je bilo težko in ko je ravnal imel začeti uživati sadove svojega truda, je moral prestatiti tragično smrt dveh sinov, najprej Ivana in par let kasneje še Marijana. Njega in ženo Angelo je ta dvojna smrt hudo prizadela. Od tedaj sta začela vsestransko pečati. Dokler je bil še pri močeh, je bil redni obiskovalec nedeljske maše in sicer vedno peš skupaj z nekaterimi sosedami in prijatelji.

Skoraj točno ob mesecu smo v soboto, 18. februarja, spremlili na božjo njivo njegovo ženo Angelo, ki bo poleg njega čakala vstajenja. Pokojna se je rodila leta 1911 v kolonski hiši pri Aščevih. V družini je bilo osem otrok, od katerih je eden umrl kot otrok, ostale so tri sestre in štiri bratje. Med vojno je leta 1944 v šestih mesecih izgubila očeta, mater in brata Nandeta. Zelo rada je romala vsako leto skupaj z domačini in še lani je bila z nami na Sv. Višarjah konec avgusta. Zadnje čase je močno osibela, potem je svoje naredila še gripa. Iskala je pomoči v bolnišnici, a je bilo vse zaman. V času, ko je bila v bolnišnici, je doma umrl mož. Pred tednom dni se je vrnila iz bolnišnice in je počasi ugasnila.

Vsem trem umrlim voščimo miru v Bogu, težko prizadetim družinam pa izrekamo iskreno krščansko sožalje.

Z GORIŠKEGA

Gabrje

KD Skala je povabilo gledališkega igralca Staneta Starešiniča, da je nastopil v nedeljo 19. februarja v društvenih prostorih z odlomki iz knjige Miha Mateta »Široka usta«. Gre za Ribničana Urbana, ki duhovito govori o svojih doživljenjskih in podaja svojo življenjsko modrost.

Stane Starešinič je v ribniškem narečju ob spremljavi harmonikaša Iga Radoviča iz Nabržine v petčetrtnem nastopu na izredno prijeten način predvajal razne domisljice in jih poživel s pevkimi vložki. Prisotni so mu pozorno sledili, ga večkrat nagradili s ploskanjem in uživali ob njegovem izvajanju.

Zeleli bi, da bi se talentirani igralec na Goriškem še večkrat pojavil in nastopil tudi v Gorici v Katoliškem domu, saj ga naše občinstvo še vse premočno pozna. Za vsakogar, ki ga bo poslušal, bo to velik umetniški užitek.

— jk

Sovodnje

Odbor proti upepeljevalniku je priredil 14. februarja v krajevnem Kulturnem domu srečanje z občani, da jih seznanimo o svojem delovanju in o nadaljnjih pobudah, ki jih namerava izvesti. Posveta se je udeležilo veliko ljudi, in to ne samo iz

Sovodnjem, temveč tudi iz okoliških vasi, zlasti iz Štandreža.

Posvet je odprl načelnik svetovalske skupine PCI Rafko Butkovič, namen srečanja pa je pojasnil predsednik Odbora Andrej Fajt, ki je tudi dal priznanje občinski upravi, katera je naročila raziskavo pri ustanovi iz Ispre in njene izsledke 19. januarja v obliki ovadbe predložila sodniji v Gorici, Odbor pa je 31. januarja sprožil pri isti sodniji kazenski postopek kot zasebna stranka. Nato je Igor Petjevan poročal o izsledkih analiz, ki so opozorile na vrsto strpenih spojin, škodljivih za zdravje.

Bogdan Butkovič je orisal delovanje Odbora v luči zakonov. Pozval je občane na finančno pomoč, kajti sodna prijava je povezana s finančnimi stroški. V ta namen naj bi poverjeniki obiskali občane na domovih.

Nato je bilo govora o protestni manifestaciji zoper upepeljevalnik. Predstavniki vseh vrst organizacij in društev na območju Sovodnjem, pa tudi drugod naj bi člani seznanili o peregemu problemu. Priredila naj bi se zadnja srečanja tudi v Štandrežu, Ločniku ter v sami Gorici. Župan Vid Primožič je dejal, da bo občinska uprava to manifestacijo podprla in vzbudila zanimanje za zadevo tudi med prebivalstvom z goriškega območja.

Odgovori Odbora na vprašanje, ali daje zakon županu možnost, da na podlagi analiz, ki jih je izvedla ustanova iz Ispre, podzame zadevne korake zoper goriško občinsko upravo, so bili dvoumni. Rečeno je bilo, da ker upepeljevalnik ne stoji na območju sovodenske občine, župan te občine nima pravne osnove, da naravnost nastopa; on lahko pristojne kroge le uradno obvesti. Pristojen za nastop je Odbor zoper upepeljevalnik, saj je bil prav zato ustanovljen. Neke občane pa je v zvezi s tem stališčem dejal, da župan nima samo pravice, ampak tudi dolžnost, da na podlagi zakona, ki štiti zdravje občanov, prijavi onesnaževanje okolja sodnim oblastem. Zanimivo je, da tega stališča nihče od prisotnih ni osporaval.

Podpisani pa se sprašuje, kako uskladiti dve stališči, tisto od svetovalske skupine SSK in načelnika svetovalske skupine PCI R. Butkoviča. Ko je namreč na občinski seji svetovalska skupina SSK predložila resolucijo, v kateri se zahteva, naj bi župan in občinski odbor posredovala rezultate analiz goriškim sodnim oblastem, da preverijo odgovornost in po sodni poti odredijo zaprtje upepeljevalnika, je R. Butkovič to resolucijo zavrnil kot politično obarvano, češ da vodi v razbremenitev političnih strank. In se sprašuje: ali delovanje Odbora ne vodi prav tako v razbremenitev odbora in političnih sil, ki sestavljajo večino v sovodnjem občinskem odboru?

Remo Devetak

Človek išče resnice

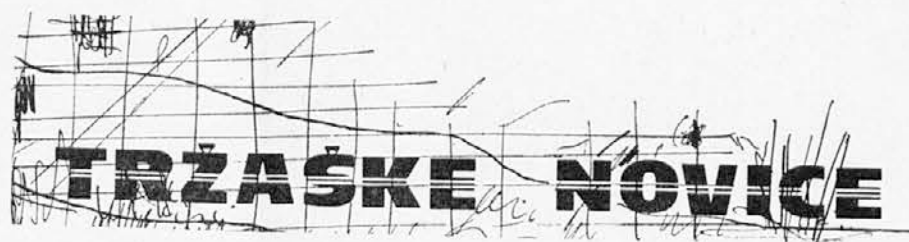
V svojem pastirskem pismu za čas ljudskega misijona in za čas po misijonu tržaški g. škof L. Bellomi piše: »Družinam so dali ali bodo še dali Sveto pismo in po slovenskih družinah knjižico »Krstjanove molitve« ali pa slovenski prevod kratkega katekizma francoskega pisatelja Jeana Guittona »Človek išče resnico«. Kaj je ta knjiga?

Mi starejši poznamo »katekizem« iz časov, ko smo obiskovali krščanski nauk v šoli ali v cerkvenih zakristijah. Mlajši, zlasti povojni rod, takih katekizmov ne poznajo, ker so njihovi sedanji katekizmi zgrajeni drugače. Pravijo, da bolj »moderno«.

Vendar se starejši človek ob njih ne more ogreti, ker so bolj sociološki, vzgojni in moralni priročniki kot pa pravi katekizmi, ki v obliki vprašanj in odgovorov prinašajo nauk o verskih resnicah, zakramentih in božjih zapovedih.

Jean Guitton je svoj katekizem sestavil še »po starem«, to je z vprašanji in odgovori. Dodal pa je še primerno razlago k vsakemu vprašanju. Torej ne gre samo za vprašanje in odgovor, kot v starih katekizmih sv. Pija X., temveč tudi za ustrezno razlago, tako resnic kot zapovedi in zakramentov. V tem je prednost Guittonovega katekizma.

Katekizemski del knjige obsega 83 strani žepnega formata, vsebuje pa 117 vprašanj in odgovorov s preprosto razlago, ki je dostopna tako otrokom kot odraslim; tem slednjim še bolj kot otrokom. Sam pravi:

Naš pozdrav misijonarjem

Pozdravljamo vas s posebno toplino in z zavestjo, da bomo skupno doživeli misijonske dneve.

Prvič v zgodovini bo okrog 30 misijonarjev iz Slovenije istočasno, z ramo ob rami, delovalo 15 dni skupaj s tržaškimi duhovniki in sploh zamejskimi verniki za božjo stvar ter v korist krajevne Cerkve. Naš škof vas je z veseljem povabil in sprejel, enako duhovnik in tržaški človek.

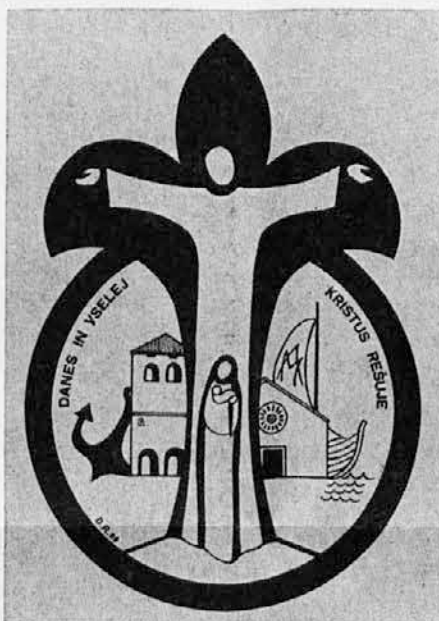
Trud in prizadevanje, ki ju boste z vašo izkušnostjo delili med nami, naj prinašata sadove v duši vsakega človeka.

Ko govorimo o velikem kulturnem prostoru med Slovenci v svetu, ne pozabimo tudi na našo močno krščansko zavest, ki prav tako nima meja, ki nas že stoletja spremlja in povezuje in nam v vsakem trenutku daje posebno moč, zavest in smer.

Pozdravljamo vas v imenu tiste molitve, ki je pripravljala vaš prihod in vas bo spremljala ves čas vašega bivanja med nami.

Sejati boste božjo besedo, ki bo v vsem času vzkllila in obrodila.

Bog naj blagoslovi vaše delo! V zmiri, nam kažite pomlad! Bog z vami in z nami!

Tržaški ljudski misijon 1989

Človeško rečeno zavisi od naše zavzetosti in je v naših rokah, kakšen bo potek in uspeh. Temu našemu delu pa bo Bog potem dal rast in milost, saj je misijon tiho delo Sv. Duha.

Lahko rečemo, da smo ga pripravili z odgovornostjo, kakor nam vest velevala. Toda ker je vsem namenjen, smo zato vsi poklicani, da nekaj naredimo. Misijon je torej splošna mobilizacija vseh ver-

nikov in sodelavcev po župnijah s pristopom novih moči.

13. marca, ko bo misijon »zaključen«, naj vsakdo ugotovi pri sebi: tudi jaz sem prispeval svoj delež. Ta skupna zavest nam bo dala novih moči.

Najprej je potrebna izredna molitev, ki naj spremlja korake misijonarjev po naših tleh in prizadevanje sodelavcev. Brez tega ne bo božjega blagoslova.

Predvsem okrepi moči in zboljšajmo kraje srečanji po družinah ali po domovih za teh 14 dni, odložimo, kar se da odložiti in posvetimo svojo skrb tem pobudam. Dajmo v vsako družino sv. pismo!

Za koordinacijo in informacije imate na voljo telefonsko številko slovenskega tajništva, ki vam bo na razpolago ves čas misijona od 9. do 22. ure, št. 830792.

Bog in njegova Mati Marija naj blagoslovita to naše delo! Dušan Jakomin

Obisk iz Doline Aosta

Te dni je bil na obisku pri deželnem tajništvu Slovenske skupnosti član osrednjega vodstva in bivši tajnik Union Valdôtaine Leonard Tamone s sodelavko Pio Morise. Trenutno je zadolžen za pripravo na junijske evropske volitve.

Na srečanju z delegacijo SSK, ki jo je vodil deželni tajnik Ivo Jevnikar in v kateri so bili deželni predsednik Marjan Terpin, deželni svetovalec Bojan Brezigar, deželni podtajnik Karel Brešan, deželni podpredsednik Rafko Dolhar in odgovoril za stike z manjšinami Andrej Bratuž, sta gosta iz Aoste prikazala dosedanja prizadevanja za osnovevanje široke liste manjšin in avtonomistov za nastop na evropskih volitvah. Pred petimi leti je lista manjšin izvolila v Strassburg enega predstavnika.

Seja tržaškega pokrajinskega sveta SSK

Gospodarska in urbanistična komisija tržaške Slovenske skupnosti bo v petek 24. februarja proučila načrt za valorizacijo Sesljanskega zaliva. Načrt je izdelala družba FINSEPOL, ki je nova lastnica Zaliva.

Na svoji zadnji seji 18. februarja je pokrajinski svet SSK najprej poslušal izčrpen prikaz načrta, ki ga je razložil devinsko-nabrežinski župan Bojan Brezigar. Po dolgi razpravi, v katero so posegli mnogi člani sveta, je pokrajinski svet osvojil mnenje, da bo načrt za valorizacijo Sesljanskega zaliva v političnem pogledu moral oceniti novi pokrajinski svet, ki bo izvoljen po strankinem pokrajinskem kongresu. Ta bo v soboto 11. marca v športnem centru v Zgoniku.

Na začetku seje je pokrajinski tajnik Harej kratko poročal o političnem položaju na Tržaškem, pri čemer je zlasti poudaril stanje v tržaški občinski in pokrajinski upravi. Pokrajinski svet je med drugim vzel na znanje izid volitve v rajonski konzultanti za Vzhodni Kras, kjer je za predsednika bil izvoljen socialist italijanske narodnosti z odločilnim glasom misovskega svetovaleca. Nadaljuje se tako proces izrinjanja predstavnikov Slovenske skupnosti iz vodstvenih organov tržaške pokrajine in občine, kar pomeni tudi izrinjanje predstavnikov slovenske narodne skupnosti iz obeh pomembnih javnih uprav.

Vse to postavlja slovensko narodno manjšino na Tržaškem in zlasti stranko SSK pred nove naloge in nove preizkušnje.

Repentabor

Repentaborska sekcija Slovenske skupnosti je imela v petek, 17. februarja, svoj kongres v Bubničevem domu v Repnu. Po pozdravu sekcijejskega tajnika Milka Guštinia je o sedanjem političnem trenutku Slovencev v Italiji spregovoril deželni tajnik SSK Ivo Jevnikar.

Daljšje poročilo o delu v občinskem svetu in o problematiki v repentaborski občini sta podala občinska svetovaleca inž. Franko Pisani in Milko Guštin. Ob tem se je razvil pogovor, ki se je dotaknil predvsem obrtniške cone, novega kulturnega središča, cestnih povezav in prometa, kot tudi nujnosti, da se na občinskih volitvah prihodnje leto okrepi podpora slovenski stranki in ohrani uprava v domačih rokah.

Ob koncu je bil za sekcijejskega tajnika potrjen Milko Guštin, ki bo tudi zastopal repentaborske volivce SSK kot delegat na bližnjem pokrajinskem kongresu Slovenske skupnosti.

K. H.

Dekliški zbor Devina in zbor Fantje izpod Grmade vabita na prireditve ob

DNEVU SLOVENSKE KULTURE

ki bo v nedeljo 26. februarja ob 17. uri

v osnovni šoli v Devinu.

Slavnostna govornica bo odbornica za kulturo devinsko-nabrežinske občine prof. Marinka Terčon.

Nastopila bosta oba zбора, Sentjakobska dramska skupina pa bo uprizorila komedijo Antona Tomaža Linharta

»Ta veseli dan ali Matiček se ženi«.

Režija: Dina Slama.

Prešernova proslava v Bazovici

Slomškov dom v Bazovici je počastil slovenski kulturni praznik v nedeljo 12. februarja s posebno zlahtnim programom. Nastopil je harmonikarski ansambel Synthesis, ki ga poznajo daleč zunaj meja naše ožje domovine. Kjerkoli nastopijo, povsod so deležni uspeha in priznanj. Sestavljajo ga mladi glasbeniki, ki so vsake zase mojstri na instrumentu, ki ga igrajo. Odlično jih vodi že od ustanovitve leta 1979 Klavdij Furlan. Na koncu so nastopili skupaj z otroškim zborčkom z nalašč za to priložnost harmonizirano melodijo, ki jo je priredil član ansambla Marko Ozbič.

Marsikoga je privabil na to slavnost govornik g. Jožko Kragelj. Kot svojega sošolca iz goriškega semenišča in kot pogumnega ter premočnega Slovencega ga je predstavil g. župnik Živic. Bil je namreč preganjan pod fašizmom in doživel pravo kalvarijo po vojni, ko je bil leta 1949 v Tolminu obsojen na smrt. Smrtno obsodbo so mu kasneje v Ljubljani spremenili v dvajset let prisilnega dela in ga izpustili po več kot sedmih letih trpljenja. Za Božič smo ga slišali po našem radiu. Marsikdo ne bo mogel pozabiti njegove presunljive pripovedi o trpljenju v bunkerju in samici, ko mu je bilo že malo slame na tleh v veliko uteho.

V svojem govoru je predstavil Prešerna in predvsem njegovo duhovnost in podkrepil vrednotenje njegovega dela in njegove osebnosti s citati iz Stritarja, Zupančiča, Pavčka in še koga.

Proslavo so uvedli šolski otroci, za katere vemo, da vedno radi nastopajo in jim starši radi prisluhnejo.

Žal pa je bila dvorana, kljub bogatemu programu ob napovedanem času še prazna. Ljudje so jo deloma napolnili šele čez pol ure. Tudi to da misliti.

Nada Pertot

SLOMŠKOV DOM priredi ob začetku misijona v nedeljo 26. februarja ob 16.30 v bazovski dvorani

PRAZNIK STARŠEV

Otroški zbor »Slomšek« bo zapel staršem primerne pesmi, otroci bodo brali najboljše spise o ljubezni do staršev in prejeli nagrade, mladi ljubitelji glasbe pa bodo izvajali staršem v čast lepe melodije. Sledi predstavitev misijonarjev, ki bodo spregovorili o svojem 14-dnevnem delovanju v naših dveh župnijah sv. Marije Magdalene in sv. Tomaža apostola.

Kamenčki

Pokora za grehe

Pod tem naslovom je ljubljansko »Delo« od 15. februarja letos zapisalo:

Bivši južnokorejski diktator Čon Du Hvan se je odločil, da bo prvih sto dni v letu kače, ki se je po kitajskem horskopu začelo pred kratkim, preživel v molitvi. Tako se je spokoril za vsa grda dela, ki jih je storil med svojo osemletno vladavino. Za to si je izbral zakoten budistični samostan.

Se dobro, da je pri nas Cerkev ločena od države. Predstavljajte si, kakšna gneča bi bila po naših samostanih, če bi se vsaj polovica naših bivših politikov odločila za podobno pokoro.

Tudi pravoslavni proti ženskemu duhovništvu

V zadnjih letih tudi pravoslavni precej razpravljajo o »mestu ženske v Cerkvi«. S to temo se je pred kratkim ukvarjala tudi konferenca pravoslavnih teologov na otoku Rodosu, ki jo je vodil častni poglavar pravoslavja, carigrayski patriarh Demetrios. 58 udeležencev — med njimi 16 žensk in številni uradni zastopniki Cerkve — je izdelalo sklepno listino, v kateri teološko utemeljujejo »nemožnost duhovniškega posvečenja za ženske«. Listina je namenjena vsem pravoslavnim Cerkvam.

